دوو ئەزمونی شەڕی ئەمریکا لە عێراق و لە ئێران.. عوسمانی حاجی مارف

لەدوای لەشکرکێشی ئەمریکا بۆ سەر عێراق لە ساڵی ٢٠٠٣دا، سوپای ئەمریکا بەخێرایی توانی ئامانجە سەربازیەکانی بەدیبهێنێت، لە ئامادەبونی بەهێرشی سەربازی لە باشورەوە تا گەیشتنی بە بەغدا، هەرسپێهێنانی حکومەتی عێراق لە ماوەی تەنها ٢١ ڕۆژدا، گەیشتن بە باڵادەستی تەواو بەسەر زەوی و ئاسمانی تەواوی عێراق، تا هەڵهاتنی سەدام، دواتر پێکهێنانی حکومەتێکی کاتی لە بەغدا، بە پێکهاتەیەکی بەشبەشێنەی هێز و لایەنی ئیسلامی و تائفی و قەومی، کە بووە بەڵایەکی گەورە بەسەر دانیشتوانەوە.
بەڵام پاش دوو دەیە لە شەڕەکە، ئەو سەرکەوتنە سەربازیانە نەک نەبونە هۆکاری سەقامگیری سیاسی بەردەوام، بەڵکو عێراقی خستە ناو گێژاوێکەوە کە تائێستاش ڕاست نابێتەوە، جگە لەوەش عێراق کەوتە ژێر کاریگەری کۆماری ئیسلامی و لە ماوەیەکی کەمدا تەواو کەوتە ژێر دەور و هەژمۆنی تاران و میلیشیاکانیەوە، لە پێکهێنانی حکومەتەکان و پێکهێنانی هێزی سەربازی و میلیشیاکان تا تاڵانی و دەست بەسەراگرتنی پرۆژە ئابوریەکانی، لە هەمانکاتدا بەرژەوەندیەکانی میلیشیاکانی سەر بە ئێران بە ئازادی لەسەر زەوی عێراقدا دەوردەبینن و کاردەکەن، تەنانەت هەندێکیان پۆستی فەرمیان لەناو حکومەتدا هەیە.
ئەمەش دوای جەنگی کەنداوی دووەم، تیشک دەخرێتەسەر بۆشایی چارەنووسساز لە نێوان سەرکەوتنی سەربازی و دەرئەنجامە سیاسیەکاندا، واتە کەلێنێک کە زۆرجار دەگۆڕێت بۆ شکستی ستراتیژی، بەو مانایەی لە درێژماوەدا، عێراق لەبری باڵادەستی ئەمریکا، بوو بە پاشەکشەی ئەمریکاو، بوونی عێراق بە بەشێک لە باڵادەستی ئیدارەی کۆماری ئیسلامی.
ئەو ئەزمونی جەنگەی لە عێراقدا ڕوویدا، هۆشداریەکی توند لە حاڵەتی نەرێنی و پوچەڵی لە ململانێی ئێستای ئەمریکا لەگەڵ ئێراندا دەسەلمێنێت، لە عێراقدا هەڵوەشاندنەوەی حزبی بەعس و هەڵوەشاندنەوەی سوپای عێراق بەبێ چەکداماڵین، زەمینەیەکی بەپیتی بۆ یاخیبونی چەکداری دابینکرد، سەرکەوتنی سەربازی کردە ئاژاوەی سیاسی و بەڵاو بونەوەی میلیشیاکان و دروستبوون و باڵادەستیی حەشدی

شەعبی.

ئەوەی لە عێراق ڕویدا، ئەو بەشاییەی کە بەهۆی ڕووخانی ڕژێمەوە بەجێما، بە بەتاڵی نەمایەوە، بەڵام بەو لایەنانە پڕکرایەوە، کە لەسەرەتادا وەک ئۆپۆزیسیۆنی جۆراوجۆری سەیروسەمەرەی هاوپەیمانی بە ئەمریکا، هاتنە سەر شانۆی سیاسی، کەدوای داڕمانی تەواوی ژێرخانی ئابوری وداڕمانی پێگەی دەوڵەت و دەسەڵاتەکان لە عێراقدا، بە سەرپەرشتی ئەمریکا ئیدارەی حکومەتێکی تەوافقی بەسەروبەر دروستکرا، کە دواتر بەپێی ئاڵوگۆڕ لە هاوکێشەی سیاسی و هاوسەنگی هێزەکان، دەسەڵاتەکان و ناوچەکان دابەشکران، ئەوەی دەبینین کەعێراقێکی “یەکگرتو” تائێستا کێشەیەکی بەردەوامە و یەکلایی نابێتەوە، یان گەر دروستتر بڵێین لە دنیای واقعدا عێراق تائێستا، هەر ناوچەیەکی بەدەست هێزێکی میلیشیاوەیە.

هەڵبەتە ئێرانیش زۆرترین ئامادەیی و زەمینەی هەیە بە دوبارەبونەوەی هەمان واقعیەت و ئەزمونی دۆخی عێراق، کە بەشێوەیەکی فروانتر و مەترسیدارتر لەسەر خەڵکی ئێران دەکەوێتەوە، بەتایبەتی لە باری جیۆپۆلەتیکیەوە گەورەیی ئێران و بوونی نەتەوەی جیاواز و جۆرەها ئۆپۆزیسیۆن، لەهەموی گرنگتر بونی هێزێکی بەرفراونی عەقیدەتی شیعەگەرای بەرگریکەر لە کۆماری ئیسلامی، کەدوای نەمانی کۆماری ئیسلامی دەبنە چەند پارچەیەک و هەرلایەنێکیان وەک هێزی میلیشیا ناوچەیەک لە ئێران بەدەستەوە دەگرن.

هەر سەرکەوتنێکی سەربازی ئەمریکا نەک نابێتە سەرکەوتنی خەڵکی ئێران، بەڵکو هەر لەئێستاوە وێرانکاری و کارەساتەکان و تێکدانی ژیان و گوزەرانی کرێکاران و زەحمەتکێشان و کارگەریەکانی دەبینین، ئەمەش ئەو هەلومەرجەی دروستکردووە کە لەهەمانکاتدا بووەتە هۆی کارەساتی سیاسی، ئەم ئەزموونەش بنبەست و وانەیەکی توندە کە ستراتیژی ئەمریکا لە ناوچەکە بەدوای هەر بەرژەوەندیەکی سیاسی ناوچەیی و جیهانیەوە بوبێت، لە دواشیکردنەوەدا، سەرکەوتنی ئەمریکا بە بەدەستهێنانی ئامانجەکانی بەتایبەتی باڵادەستی تەواو بەسەر ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا سەرکەوتونابێت، یان گەر دەستەواژەیەکی تر بەکار بهێنین، ئەمریکا ناتوانێت سەقامگیری لە ناوچەکە بەباڵادەستی خۆی بەدەست بهێنێت، چونکە ململانێی زلهێزە جیهانیەکان کۆتاییان نایەت.

لەچوارچێوەی دۆخی ئێستای شەڕی ئەمریکاو ئیسرائیل لەبەرامبەر ئێراندا، هەر لەئێستاوە کارەسات و مەترسیەکانی دەبینرێت، تا ئەوکاتەی شەڕەکە دەوەستێت، ئەو وێرانکاریەی بەسەر ئێراندا هاتووە، بەڕۆشنی پێشبینی گەورەترین ئاکامی درێژماوەی ناجێگیری سیاسی لێدەکرێت، دۆخی نائەمنی زیاتر و شەڕی ناوخۆ و قەیرانی

ئابوری و پارچەپارچەبونی ئێران و سەختی پێکهێنانی حکومەت و گەڕانەوەی دەسەڵاتی ناوەندی بەخۆیەوە دەبینێت.
لەلایەکی ترەوە ئەوەی پێویستە ئاماژەی پێبدەین، سوپای پاسدارانی ئێران تەنیا دەزگاو هێزێکی سەربازی نییە، بەڵکو لەنێوان ٣٠ بۆ ٤٠ لەسەدی ئابووری ئێرانیان کۆنتڕۆڵ کردووە، کۆمپانیا گەورەکانی بیناسازی، پەیوەندییەکان و پترۆکیمیای بەڕێوەدەبات، ئەمە جگە لە تۆڕە دامەزراوەکان کە هاوتەریب لەگەڵ دەوڵەتدا دەڕۆن.
دوای کۆتایی ژیانی خامنەیی، لە سەرەتای هەڵمەتی سەربازیی ئەمریکا و ئیسرائیلەوە، سوپای پاسدارانی ئێران بووەتە دەسەڵاتی دیفاکتۆی حوکمڕانی. دانانی موجتەبا خامنەیی وەک ڕێبەر، بەهەر گومان و لێکدانەوەیەک لەسەر دۆخی ئێستای ئێران و مان و نەمانی موجتەبا، گوزارشت لە درێژەدانی ڕژێمە نەک گۆڕانکارییەکانی، ئەمەش نیشاندەری ئەوەیە کە سەرکەوتنی سەربازی ئەمریکا بەتەنیا گواستنەوەی سیاسی سەرکەوتوو بونی ناخوڵقێنێت، پرسەکە تەنها پەیوەندی بە گۆڕینی ڕژێمەوە نییە، بەڵکو لەسەر ئەوە وەستاوە بۆ کە بۆشایی دەسەڵات پڕدەکاتەوە، ئەمەش ئەو پرسیارییە کە واشنتۆن هێشتا وەڵامی نەداوەتەوە.
ئۆپۆزیسیۆنی ئێران لە دەرەوەی وڵات، وەک ڕێکخراوی موجاهدین و بزووتنەوەی پاشایەتی و گروپە چەپ و دیموکراتییەکان، ڕووبەڕووی هەمان ئەو کێشانە دەبنەوە کە ئۆپۆزیسیۆنی عێراق لە ساڵی ٢٠٠٣دا ڕووبەڕووی بووەوە، ئاشکرایە پێگەی تەواوی لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەکان لە ناوخۆی ئێراندا زۆر لاواز و بێکاریگەرن ، پێموایە ئەمریکاش ناتوانێ پێکهاتەیەکیان لێدروست کات، تا ئیدارەی حکومەتیان ڕادەست بکات. جگە لەوەش هەر جەنگ و هێرشێکی دەرەکی بەشێوەیەکی تایبەت خەڵك دەخاتە حاڵەتی چاوەڕوانییەوە، تەنانەت ئەگەر ناڕازیش بن و خواستی ڕوخانی دەسەڵاتیان هەبێت، ئەو جەماوەرەی سەردەمانێک دژی کۆماری ئیسلامی دروشمیان دەدا، ئێستا شایەتحاڵی کەوتنە خوارەوەی بۆمبەکان و وێرانبونی شارەکانیانن، ئەمەش زیاتر بە قازانجی پاراستن و مانەوەی سوپای پاسداران دەبێت، کە گۆڕانکارییەکی سیاسی لە ڕێگای شەڕو هێزی دەرەکییەوە، دۆخی ئێران و ناڕەزایەتی جەماوەری قورستر دەکات.
هەروەها ژمارەی دانیشتووانی ئێران لە ٩٢ ملیۆن کەس زیاترە و تۆڕەکانی بە وەکالەت نامێنن ئەگەر ڕژێم بڕوخێت، بەڵکو لە شێوازی تردا چالاکتر و زیندووتر دەبنەوە. جگە لەوەش ئێران خاوەنی کۆگایەکی گەورەی یۆرانیۆمی زۆر پیتێنراوە، کە ئاژانسی نێودەوڵەتی وزەی ئەتۆمی لە دوای هێرشەکانی ئەمریکا و ئیسرائیل لە ساڵی ٢٠٢٥ەوە نەیتوانیوە بەتەواوی لەڕێگەی دەزگای هەواڵگرییەوە

پەیدای بکەن. گومانی تیا نیە کە دوای داڕوخانی کۆماری ئیسلامی ئەو یۆرانیەمە دەکەوێتە دەستی هێزە میلیشیاکان، کە نازانرێت بۆچی بەکاری دەهێنن و چۆن بەکاری بهێنن.
لەم هەلومەرجەدا هەر هەوڵێک بۆ هەڵوەشاندنەوەی ڕژیمی سیاسی لە ئێران، یان کۆتایی سوپای پاسداران، بەبێ دامەزراندنی ئەڵتەرناتیڤێکی پتەو و جێکەوتو، بە ناچاری دەبێتە هۆی گەورەترین گێژاوی سیاسی و زیاتر داڕمانی ئابووری، لەهەمانکاتدا حکومەتێکی ڕاگوزەری سەقامگیر جێگای ناگرێتەوە. بۆیە ستراتیژی ئێستای واشنتۆن و دەوری ئیسرائیلی هاوپەیمانی لەم شەڕەدا، لەسەر بنەمای جۆرێک لەو گێژاوەی دەرگیری بون کاردەکەن، واتە بەبێ ئەوەی پلانێکی ڕوونیان هەبێت بۆ بەڕێوەبردنی ئەو بۆشاییە سیاسیەی کە لە کۆتایی شەڕەکەدا پێشدێت.
لە عێراقدا بۆشایی دەسەڵات، لەکاتی خۆیدا کاریگەری لەسەر بەهێزکردنی دەور و دەخالەتی ئێران کرد لە عێراق و ناوچەکەدا، لە لیبیا و سوریا و یەمەنیش شەڕی ناوخۆ و ناسەقامگیری سیاسی درێژە پێدا. ئێستاش پێدەچێت هەمان سیناریۆ لە ئێراندا لە شێوازی مەترسیدارتر و کاریگەری لەسەر ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ڕوبەڕوبێتەوە، بۆیە سەرکەوتنی سەربازی ئەمریکا بەتەنها بۆ گەیشتن بە ئامانجە سیاسیەکان بەس نییە. بەم شێوەیە سەرکەوتنی سەربازی بەبێ پلانێکی سیاسی تۆکمە بۆ سەقامگیری، ڕێچکەیەکە بە بنبەست و شکست، لە پەیوەند بەدەوری ئەمریکا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراستدا.
بەڕۆشنی دەبینین هەر لەئێستاوە و شەڕێک لە دژی ئێران دەتوانێ هەمان ڕێبازی کارەساتبار بگرێتەبەر، کە ئایندەی ئێران بۆ درێژماوە لەوپەڕی گێژاو و ناسەقامگیریدا ڕابگرێت، ئەوەی شایانی شەرمەزاریە، ئەو بیرکردنەوە خۆشخەیاڵانەیە کە بانگەشەی ئەوە دەکات “کورد یەکگرتوو بێت دەرفەتی ئەوەی بۆ ڕەخساوە سوود لە دۆخی ئەم شەڕە کاولکاریەی ئەمریکاو ئیسرائیل دژی ئێران وەربگرێت”!
ئەزمونی واقعی هێزە ناسیۆنالیستە کوردیەکان، کە هیچ کات نوێنەرایەتی چارەسەری کێشەی کوردیان نەکردووە، ئەوە دەردەخات کە ناتوانن زەمینەی یەکگرتویی هێزەکانیان پێک بهێنن و هاوبەش بن لە خەباتێک کە مانای دیاریکردنی ئایندە و خواستەکانی خەڵکی کوردستان بێت.

عوسمانی حاجی مارف